Új tanév — új tankönyvek

A napokban a tankönyvárusításra kijelölt valamennyi üzlet és iskola megkapja az új iskolaév tankönyveit.

Az általános iskolai tankönyveket az évnyitó napjától szeptember 8-ig csak az iskolákban árusítják.

A gimnáziumi tankönyveket a forgalomba hozatalra kijelölt üzletekben lehet megvásárolni. A szakközépiskolai tankönyveket kizárólag az iskolában, illetve az iskola tankönyvellátására kijelölt könyvesboltokban lehet beszerezni.

A főiskolai és az egyetemi tankönyveket, jegyzeteket a felsőfokú oktatási intézményekben létesített árusítóhelyeken, vagy a tankönyvjegyzet vásárlási utalványon feltüntetett könyvesboltokban szerezhetik be a hallgatók.

Elmaradt lépések

Újszeged ellátása

Eleinte zavartalan az új lakásba költözők boldogsága, csak később tűnik fel az árnyékoló felhő. Például az, hogy naponta a Belvárosban kell megvásárolni a tejet, a kenyeret és a többi alapvető élelmiszert, pusztán azért, mert a közeli árudában mindez félórás sorbaállásba kerül. Ráadásul ott közel sem kapható meg mindaz, amire egy többgyermekes családnak szüksége van.

Gomba módra nőnek a sokemeletes lakóházak, ugrásszerűen nő az új városrészek népessége. Nem mellékes, hogy az élelmiszerkereskedelem hogyan tud alkalmazkodni az emberek tömeges költözködéséhez. Szeged dinamikus fejlődése során megújuló probléma az üzlethiány. Tarjánban már sikerült bizonyítani a kereskedelemnek, hogy képes eleget tenni a fokozott igényeknek. A többi területen azonban továbbra is súlyos gondokkal küzd, s ezen az amúgyis túlterhelt belvárosi boltok sem tudnak enyhíteni.

Újszeged üzlethálózatára különösen ráfér a bővítés. Már az V. ötéves terv kezdete előtt nyilvánvaló volt, hogy több nagy alapterületű, szélesebb választékot biztosító ABC-áruházat kell építeni. A lakosság lehetőleg mindent egy helyen kíván megvásárolni, ezenkívül a nagyobb bolt a kereslet hullámzását is könnyebben tudja követni. Arról nem is beszélve, hogy a kisebb üzletbe rendkívül körülményes eladókat találni, valami mindig kicsúszik a számításból, vagy a forgalmas reggeli és esti órákban tartanak zárva, vagy az osztott nyitvatartást kell bevezetni — ezt meg a dolgozók nem vállalják. A buktatókat jól ismerik a városi tanács vb kereskedelmi osztályán, annál is inkább, mert a tervekkel ellentétben csak néhány korszerűnek mondható üzletet átadni az elmúlt években Újszegeden. A többi maszek zöldségesbolt vagy egy-két embert foglalkoztató vegyeskereskedés. Mindössze egyetlen nagyobb ABC-áruház található az odesszai lakónegyedben, s ebben is emberfeletti munkát kíván az eladóktól a lakosság ellátása. Az üzlet hatszáz négyzetméter körüli alapterülete ugyanis már rég kicsi ahhoz, hogy ekkora forgalmat lebonyolítson. Bővítését az első tervezői megállapítás szerint a szomszédos óvoda akadályozza meg — ezt hamarosan lebontják. Közben egy alaposabb vizsgálat kiderítette, hogy még-iscsak elfért volna a régi mellé egy újabb ABC-áruház, Mindenesetre most már megvárják, amíg a bontás befejeződik, s azután építenek egy hasonló méretű üzletet. A kettőt folyosóval kapcsolják össze. Erre még ebben az ötéves tervben sor kerül.

Nem kisebb úr tátong a Bérkert utca és az odesszai körút kereszteződésének közelében tervezett ABC-áruház helyén. Ez az üzlet azonban aligha lesz kész 1980-ig. Az építők, a Szeged és Vidéke ÁFÉSZ pénzügyi gondjai miatt nem képes befejezni. Tulajdonképpen a két legfontosabb bolt átadása várat magára, hiszen, ha ezek elkészülnek, nem szenved hiányt a Népkert két oldalán lakók ellátása. Addig a kisebb boltok tartják a frontot. Egy éve működik a ZÖLDÉRT üzlete a Marostői utcában, a Székely sorról megközelíthető árudák nyíltak a tízemeletes épületek földszintjén stb. Korszerűsíteni kellett a húsboltokat és az élelmiszerüzleteket, de az eladók tiltakozása már többszörösen jelzi, hogy ez nem elegendő. A kereskedelmi dolgozókra is fokozott terhet ró a megnövekedett forgalom. Átgondolt tervezés és gyorsabb építkezések kellenek ahhoz, hogy Újszeged élelmiszer-ellátása behozza a két elmaradt lépést, a két ABC-áruház beindítását.

Jámbor Ernő

Iparigazolvány gyűjtő-kereskedőknek

Iparigazolványt kapnak a gyűjtő-kereskedők, és a Kiskereskedők Országos Szervezetének tagjaiként folytathatják munkájukat. A belkereskedelmi miniszter új rendelete értelmében a toll-, nyersbőr-, vas-fém-, papír-, üveg-, valamint textilhulladék gyűjtésére jogosító magánkereskedői igazolványt a kérelmező lakóhelye szerint illetékes szakigazgatási szervnél, városi, kerületi tanács kereskedelmi osztályain, járási hivatalokban kell kérni. A gyűjtőkereskedők csak az igazolványban meghatározott termékeket gyűjthetik, illetve vásárolhatják meg abban a megyében, ahol az igazolványt kiállították, valamint az azzal szomszédos megyék területén. A rendelet szerint az igazolványt csak az kaphatja meg, aki már igazolni tudja: az összegyűjtött termékeket valamelyik gazdálkodó szervezetnek szerződés alapján eladja. A gyűjtőkereskedők alkalmazottat nem foglalkoztathatnak.

Hazánkban körülbelül ezer gyűjtő-kereskedő tevékenykedik, akik eddig sem az alkalmazottakhoz, sem a magánkereskedők közé nem tartoztak. Nem részesültek SZTK-biztosításban sem. Egy 1937-ben kiadott rendelet alapján néhány szövetkezet vagy ÁFÉSZ adott ugyan igazolást egy-egy gyűjtőkereskedőnek, de munkájukat valójában jogilag nem szabályozták. Mostantól a gyűjtő-kereskedők is a KISOSZ-hoz tartoznak majd, éppúgy, mint már régóta a köznapi néven ismert ószeresek. (MTI)

Textilbüsztök, herkentyűk

Kortárs képzőművészetünk két különös, kísérletező egyéniségének tárlata látható mindössze egy ajtónyira egymástól a Bartók Béla Művelődési Központban. *Balázs Irén* textiltervező és *Samu Géza* szobrász tárlata műfajuk új útjait jelzik, ugyanakkor példák a merev műfajhatárok oldódására.

Balázs Irén hímzett-varrott juta reliefeket, szövött-varrott textilképeket, két-háromdimenziós, függesztett térkompozíciót és három textilből készített portrét mutat be. Nem a hagyományos textíliákkal találkozik az érdeklődő. Balázs Irén *ötvözi alkotásain az iparművész anyaghoz való kötődését, a szobrász térformáló igényét, plasztikusságát és a festő színekre hangolt gondolkodásmódját.* A művek szellemi hátországában régészeti, néprajzi, műtörténeti forrásvidékekre lelhetünk. Termékeny *ihletői a népmesék, a mézeskalácsbábok, a népi építészet arányrendje és díszítőmotívumai, a román kori fülkeszobrok* stb. Mindezeket rusztikus textilekből varrja, hímezi, formálja plasztikus domborművekké, térformákká. Naiv, őszintén tiszta világképében kiegyensúlyozott, élettől duzzadó formavilágot teremt, biztosan komponálja motívumait egységes egészekké, a rusztikus anyagokat lírai színekkel, hímzés-betétekkel oldja simogatóan meleggé. Mindez a komplexitás, ez a gazdagság új és *nagyszerű egységben jelentkezik* Balázs Irén kiállításán. Az utóbbi évek alkotói termése ez, mely már túllépett a kísérletezés szakaszán, s öntörvényű, eredeti művészetté formálódott. Olyan emlékezetesen szép alkotásokat sorakoztat fel, mint a Hármas ikrek, az Esküvő, a Két lehetőség vagy az Életfa, s olyan újszerű munkákat, mint a kiállított, textilből készített mellszobrok.

Samu Géza a *preklasszikus kultúrák emlékének* szenteli mindössze hat szoborból álló kiállítását. A fiatal művész nem sorolható iskolákhoz, irányzatokhoz, csoportokhoz. Szabadon, saját törvényei szerint dolgozik. Plasztikáinak matériája az *érett fa, mely régen paraszti szerszám, mindennapos használati eszköz volt.* Olyan tárgyakból alkot szobrokat, melyek már szolgáltak a parasztoknak, részesei voltak a nehéz munkának, a kérges kezekhez idomultak, az emberi akarathoz simultak, a feladathoz formálódtak. Olyan anyaggal dolgozik, melyet eső verte, szél nyűtte, nap szítta. Ezek születnek újjá ötletgazdagon, nagy találékonysággal átlelkesítve Samu Géza szándékai szerint. Ezek az egykori szerszámok és eszközök — megszolgálva létüket — jelekként, *szobrokként immár a maradandóság letéteményesei.* A művész *„herkentyűk"*-nek nevezi ezeket a félredobott szánkótalpból, kilyukadt fateknőből, kiszolgált köpülőből konstruált szobrait. Az ősi kultúrák rekonstruálódnak ebben az alkotói folyamatban. A művek is kapcsolódnak ehhez a korhoz: a mítoszvilág angyalai, istenei üzennek velük — nagyon mai módon, korunkhoz igazított művészi iránytűvel és időmérővel. Az Északi mítosz, A pásztor, a Kerekes Angyal, a Kisangyal, A tollas és a Köpülő bizonyára a látogatókban is nyomot hagy. Lehet-e szebb és nemesebb küldetése a művésznek, a művészetnek, mint *jelet hagyni.*

T. L.

SZEGEDI ÜNNEPI HETEK

Kacsóh Pongrác: János vitéz. Bemutató a Dóm téren, ma este 8 órakor.

Balázs Irén textilkiállítása a Bartók Béla Művelődési Központban, naponta 10—18 óráig.

Samu Géza szobrászművész kiállítása a Bartók Béla Művelődési Központban, naponta 10—18 óra között.

Alföldi festők kiállítása a Gulácsy Lajos Teremben. Megtekinthető 9.30 és 17.30 között.

Szép könyv '77. Kiállítás az MTESZ Technika Házában, naponta 10—18 óra között.

A 19. Szegedi Nyári Tárlat Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai Képtárában, naponta 10—19 óra között.

Medgyessy Ferenc emlékkiállítás a November 7. Művelődési Központban megtekinthető naponta 10—18 óra között.

Kiss Roóz Ilona keramikusművész kiállítása a Juhász Gyula Művelődési Központban, mindennap 10—18 óra között.

Váró Márton szobrászművész kiállítása a Móra Ferenc Múzeum kupolacsarnokában, naponta 10—18 óra között.

A Víz előtti Szeged, a Somogyi-könyvtár kiállítása, naponta 10—18 óra között.

A Szegedi Szabadtéri Játékok húsz éve. Kiállítás a Móra Ferenc Múzeum dísztermében, valamint a múzeum állandó kiállításai.

Ember és olaj címmel Horváth Dezső és Gyenes Kálmán fotókiállítása, az algyői Ady Endre Művelődési Házban, naponta 10—12 és 18—22 óra között.

Túlzásmentesen

Nem látszik elégedettnek. Pedig főszerepet alakít, méghozzá igen népszerű, dalaival és kulcsfigurájával közönségazonosulást létrehozni képes darabban. *Kovács József* mégis gondterhelten ráncolja homlokát. Ha idegesnek talán nem is nevezhető, tépelődésén, zavarán látni: más szerep előtt mintha lett volna már nyugodtabb is.

— Hát igen. Gyerekkori emlékem a János vitéz, Sárdyval... láttam az Operaházban is, ott is teljesen más volt... Nagyon sokat gondolkodom a saját felelősségemen. A Vámos László-féle „népmese-koncepció" nekem nagyon kedvesnek tűnik, de... hagyománytisztelő vagyok. Ez a mostani marionett-figurás, fantáziadús János vitéz igen nagy veszélyeket rejt magában. Mindig a túlzásoktól félek.

A ma esti Kukorica Janesz: Kovács József

Se ál-operettes ne legyen, se túlkoncepcionált... Azt a bizonyos, igen finom középutat kellene megtalálnom. Rettenetesen nehéz. „Nagy a tér, a párbeszédekben legyetek emberiek" — szól az utasítás. Mozgásban is, gesztusokban is. Zavarban vagyok, mert a határt megvonni ebben a helyzetben bizony bonyolult. Ami a zenei részt illeti, talán nyugodtabb lehetek. Azt hiszem, az opera felé közelítünk, szépen „meg kell énekelni". Elfelejtve, hogy operett is van a világon... Tudom, furcsának tűnik, de borzasztóan őszintének kell lenni ebben a szerepben. Egy mai, fiatal János vitézt hozni... úgy, hogy a hagyományban (hiszen a zene nem változhat) valami újat is jelentsen... Szimpatikusnak mutatkozni végig, hogy a gyerekek is szeressék, s ha a képeskönyvet kinyitják, az a figura jelenjen meg előttük, akit itt a Dóm téren láttak, és akinek itt szurkoltak. Amit végig kell vinnem, az annyira egyéni feladat, hogy érzem, mennyire magamra vagyok utalva... Egy éve nem is beszéltem színpadon, a grazi operában töltött idő után nagy a kiesés, nincs elég gyakorlatom. A gondolat... zött talán a legnagyo... Az vigasztal, hogy a pró... után az előadáson min... van bennem valami „svun... nem feszélyez a premier. Persze most sokkal össze... tebben, ellentmondásosabban jelentkezik majd ez a dolog is. De bízom az új János vitézben, és szeretném hozzáadni a magam egyéniségét... túlzásoktól mentesen.

D. L.

Húszéves a szabadtéri

1975

Felszabadulásunk 30. évfordulóját köszöntöttük. Az ünnepségek kihatottak a Szegedi Ünnepi Hetek eseményeire is. A szegedi dóm új arcát mutatta a városba érkezőknek — a lebontott öreg házak kibontották a dóm rejtett szépségeit. Olyan jelentős világtörténelmi események zajlottak három esztendeje, amelyek örömmel töltöttek el mindenkit. A nézőtéren ülők feje fölött zajlott le *a szovjet—amerikai űrrandevú*, a Szajuz és Apolló összekapcsolása, a történelmi kézfogás *Leonov* és *Stafford* között. Rólunk, mindannyiunkról is döntöttek Helsinkiben, az európai biztonsági és együttműködési értekezleten a Finlandia-palotában, ahol 35 ország államfője szignálta az Európai Chartát. A magyar—szovjet barátság fesztiválnak nemcsak a felemelő hangulata jutott el Szegedre, de néhány csoport itt töltött pár napot. A Szegedre érkezők már az újjáépített Április 4. útján jöhettek a Dóm tér felé.

Az 1975-ös szabadtéri program: *Erkel Bánk bán* című operája, *Májusjárás* címmel a néptáncfesztivál gálaműsora, *Beethoven Fideliója*, *Kodály Zoltán Háry János* című daljátéka, végül *Ibsen Peer Gynt* című drámája.

A felszabadulási szakszervezeti néptáncfesztivál hét külföldi és kilenc hazai együttesének Széchenyi téri megnyitóját elmosta ugyan az eső, ám annál nagyobb sikere volt a téltemető, tavaszköszöntő népszokásokat egybegyűjtő Májusjárásnak. Hatszáz táncos, kétszáz zenész és énekes kavargott a hatalmas májusfa körül, felidézve a változást hozó évszakot, s dicsőítve az újjászületést, éltetve a termékenységet és áttételesen köszöntve a 30. születésnapját ünneplő szabadságot. A néptáncfesztiválhoz kapcsolódva itt tartotta konferenciáját a nemzetközi folklórfesztiválok rendezősége.

Vámos László álmodta a *Bánk bán* díszleteit, s ő állította színpadra Erkel operáját. A karmesteri pálca ezúttal *Pál Tamás* kezében volt. A címszerepet ki más énekelhette, mint *Simándy József*. Ottó viszont meglepetés: a táncdalénekesből operistává érett *Kovács József* volt. Biberach: *Gyimesi Kálmán*, Melinda: *Moldován Stefánia*, Gertrudis: *Komlóssy Erzsébet*, Tiborc: *Radnai György*, Petur: *Sólyom Nagy Sándor*.

A Játékok történetében először került színre *Beethoven Fideliója*, és először találkozott vele a rendező, *Szinetár Miklós* is, aki a nagy kísérletről így nyilatkozott: *„A feladat kockázatos, de éppen ez vonz, ez ebben a nagyszerű."* Az opera magyarul hangzott el, az alkotók ezzel is kapcsolódni igyekeztek a népszínház-koncepcióhoz és ahhoz, hogy a közönség ismerje meg minél jobban az operát. Leonora szerepében *Horváth Esztert* láthattuk. Florestant *Simándy József* énekelte. A fogházparancsnok *Faragó András*, Rocco, a gondnok *Gregor József* volt. Igazi, „nemzeti válogatott." A feszülő ellentétek, a drámai és zenei kontrasztok operáját *Varga Mátyás* díszletei között *Vaszy Viktor* vezényelte.

„Naggyá lenni egy estére, boldognak hinni magunkat, de elszakíthatatlanul ebben a földben gyökerezve a nagyabonyi két torony tövében" — ezzel a gondolattal került színre *Kodály Háry Jánosa*, a valóság és álom e nagyszerű kavalkádja. A címszerepre *Bessenyei Ferenc* vállalkozott, Örzsét pedig *Házy Erzsébet* alakította. Ez volt *Giricz Mátyás* első szabadtéri rendezése, s először rándult át a térre a filmes miliőből a Dóm térre mesefát varázsoló *Vayer Tamás*.

A Madách Színház színpadáról *Lengyel György* irányításával érkezett a szegedi deszkákra *Ibsen Peer Gyntje*, a szabadtéri játékok történetének egyik legsikeresebb prózai előadása. *Fehér Miklós* nagyszerű díszlete, *Eck Imre* érzékeny koreográfiája és *Lengyel György* a képek látványára koncentráló rendezése sikerre vitte a „pengeélen táncolást". Kiváló színészi alakítást nyújtott a címszereplő *Huszti Péter* mellett Aase anyó — *Psota Irén*, Solvejg — *Bencze Ilona*, hármas szerepében *Almási Éva* és *Némethy Ferenc*.